

A Fővárosi Ítéltábla dr. Migály Zoltán ügyvéd (Migály Ügyvédi Iroda) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Jávor és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Jávor Béla ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, a Dr. Füredi Sándor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Füredi Sándor ügyvéd) által képviselt **II. rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2012. február 16. napján meghozott 25.P.25.303/2010/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. és 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 100.000 (Százezer) forint, a II. rendű alperesnek 36.000 (Harminchatezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 506.500 (Ötszázhaty-ezer-öt-száz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperes az I. rendű alperes édesanyja, II. rendű alperesnek a testvére.

A **gy.-i** felvett lakóház és udvar megjelölésű, természetben a **gy.-i I. utca 72.** szám alatt felvett ingatlan a peres felek felmenői, **B.A.** és **B.A.-né V.J.** örökhagyó ? - ? arányú tulajdonában állt. **B.A.** halálát követően az ingatlan ? illetőségét öröklés útján a felperes és II. rendű alperes szerezték meg, **B.A.-né V.J.** örökhagyó özvegyi jogával terhelten, további ? tulajdoni illetőség változatlanul az örökhagyó tulajdonában állott, amelyen kialakított két különálló lakrészt felperes és az örökhagyó tartotta birtokban. Felperes és az örökhagyó viszonya 1998. évben megromlott, felperes házastársa az örökhagyót súlyosan bántalmazta.

1998. október 7. napján az örökhagyó és I. rendű alperes egymással öröklési szerződést kötöttek. Ebben I. rendű alperes az örökhagyó élete végéig havi 10.000 forint életjáradék megfizetését vállalta az örökhagyó részére, továbbá kötelezettséget vállalt arra is, hogy amennyiben az örökhagyó állapotában jelentős romlás következik be, betegsége esetén ápolja, gondozza lakását tisztán tartja, gyógykezelési és eltemetési költségéről is illő módon gondoskodik. A szerződésben az örökhagyó kijelentette, hogy bármikor bekövetkező halála esetén ingatlan vagyonát, különösen a perbeli **gy.-i** felvett ingatlannak az örökhagyó nevében jegyzett ? illetőségét I. rendű alperes örökölje. Az okiratot dr. **G.J.** közjegyző foglalta közokirati formába. I. rendű alperes életjáradék fizetési kötelezettségének eleget tett.

B.A.-né V.J. örökhagyó 2008. október 24. napján hunyt el. Hagyatéka tárgyában a **gy.-i** közjegyző előtt **ügyszám** alatt folyamatban volt hagyatéki eljárás során az illetékes közjegyző a **gy.-i** ingatlan ? tulajdoni illetőségét ideiglenes hatállyal az örökhagyó unokájának, I. rendű alperesnek adta át szerződéses öröklés címén.

Felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó és az I. rendű alperes által megkötött öröklési szerződés színlelt, mert a feleknek valós visszterhes szerződésre irányuló ügyleti akarata nem volt. Nem tette vitássá, hogy I. rendű alperes havi 10.000 forint életjáradékot fizetett az örökhagyónak, azonban a temettetéséről nem gondoskodott, semmiféle személyes gondoskodást nem nyújtott az örökhagyó részére. Ezeket a feladatokat ténylegesen a II. rendű alperes nagykorú gyermeke látta el, az életjáradékot pedig az örökhagyó I. rendű alperesnek visszafizette. A feleket a szerződés megkötésében valójában a felperessel való viszony megromlása motiválta. Jogcímként a Ptk. 207. § (6) bekezdésére hivatkozott. Az érvénytelenség jogkövetkezményeit akként kérte levonni, hogy a felperes részére a szerződés tárgyát képező ingatlan ? tulajdoni illetősége ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéséről a bíróság rendelkezék.

I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra a bírói gyakorlatra, miszerint a tartás elmaradására vonatkozóan csak a jogosult léphet fel igényrel, felperesnek azonban anyagi jogosultsága nincsen. Vitatta a szerződés színlelt voltát, álláspontja szerint az a felek valós akarata szerint jött létre, a kötelelem teljesezésbe ment.

II. rendű alperes érdemi védekezést nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperes részére 401.320 forint áfát is magában foglaló perköltséget, mint ügyvédi munkadíjat. Kötelezte a felperest, hogy az Illetékügyi Hatóság külön felhívására fizessen meg az állam részére 379.800 forint elsőfokú eljárási illetéket azzal, hogy a perrel felmerült költségeit a felperes viseli. A Ptk. 207. § (6) bekezdésére és a BH1996. 641. számú eseti döntésre utalva kifejtette, hogy felperest terhelte annak kétségmentes igazolása, hogy a perbeli jogviszony alapját képező öröklési szerződés színlelttség okán érvénytelen. Erre vonatkozóan a felperesnek azt kellett volna igazolnia, hogy nem létezett tényleges visszterhes szerződés megkötésére irányuló szándék, a szerződés valójában ingyenes volt. Kiemelte, hogy a bizonyítási kötelezettségének a felperes határidőben nem tett eleget, felperes állításait a mentességi jogával élő ifj. **B.A.** tanú sem támasztotta alá, további bizonyítás lefolytatását a tárgyalás berekesztése előtt, maga a felperes is ellenezte. Rámutatott arra is, hogy a törvényes öröklésben bízó kérelme nem lehet alapos, ha a pert nem az örökhagyó kezdeményezte a szerződéses örökösrel szemben. Kifejtette, hogy felperesnek semmiféle olyan releváns, értékelhető hivatkozása nem volt, amellyel a szerződés színlelt voltát meg lehetett volna állapítani.

Az ítélet ellen felperes terjesztett elő fellebbezést, abban annak megváltoztatását, a felperes keresetének való helyt adást kérte, mert álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, jogszabálysértő, iratellenes. Hivatkozott arra, hogy az öröklési szerződésben foglalt havi 10.000 forint összegszerűsége az örökhagyónak nem volt szüksége, saját jogon nyugdíjjal, megtakarításokkal rendelkezett. Emellett megillette özvegyi jogánál fogva a pertárgyát képező ingatlan hasznosításának joga is. A szerződésben szereplő havi életjáradékot pedig az örökhagyó rendszerint visszajuttatta I. rendű alperesnek. Az örökhagyónak ekként kézzelfogható előnye a szerződésből nem származott, valós anyagi segítségnyújtás nem volt. A szerződés megkötésében a feleket csupán a megromlott személyes viszony motiválta. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság költségei megtérítéséről nem rendelkezett, holott a 2011.

szeptember 27. napján megtartott tárgyalás elhalasztásáról a bíróság nem értesítette.

I. és II. rendű alperesek az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és az ítélet tábla az abból levont jogi következtetéssel is alapvetően egyetértett. A fellebbezésre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla az alábbiakra mutat rá.

A Ptk. 655. § (1) bekezdése szerint öröklési szerződéssel az örökhagyó arra kötelezi magát, hogy tartás vagy életjáradék fejében a vele szerződő felet örökösevé teszi. Az 1998. október 7-én megkötött öröklési szerződéssel az I. rendű alperes életjáradék megfizetését vállalta, illetőleg szükség, betegség esetén az örökhagyó ápolását. A 6. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozat szerint a felperes nem vitatta, hogy a járadékfizetési kötelezettségének az I. rendű alperes eleget tett, csupán arra hivatkozott, hogy járadék összegére az örökhagyó nem szorult rá, azt az I. rendű alperesnek rendszeresen visszajuttatta, az örökhagyó tényleges gondozását pedig ifj. **B.A.** látta el.

Az öröklési szerződés, bár a végintézkedés egyik fatája, de abban a Ptk. 655. § (1) bekezdése alapján az örökhagyó szerződéses kötöttséggel jelenti ki végakarátát, annak visszavonására, megváltoztatására egyoldalúan nem jogosult, ehhez a vele szerződő fél akaratnyilvánítására is szükség van. Ennek hiányában a Ptk. 658. § (1) bekezdés szerint irányadó 589. §-nak megfelelően a bíróságtól kell kérnie a szerződés megszüntetését. A szerződés nemteljesítése vagy nem megfelelő teljesítése tehát egymagában további feltételek hiányában nem eredményezi az öröklési szerződés érvénytelenségét - hiszen az érvénytelenségi oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia -, hanem arra ad alapot, hogy a tartási szolgáltatás jogosultja a szerződés megszüntetését kérje. Helyesen utalt ezért az elsőfokú bíróság arra, hogy mivel az örökhagyó szerződés megszüntetése iránti pert nem indított, halála után törvényes örököse ilyen per indítására nem jogosult. Irreleváns körülmény ezért az, hogy a természetbeni gondoskodást adott esetben az örökhagyó részére nem I. rendű alperes nyújtotta, ha az örökhagyó ezt életében előterjesztett keresettel nem kifogásolta, egyébként pedig az öröklési szerződés szerint ilyen kötelezettség I. rendű alperest nem is terhelte. A szerződés érvénytelenségének megalapozására felhívott Ptk. 207. § (6) bekezdése szerint a színlelt szerződés semmis, ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni. Színlelt az öröklési szerződés, ha az nem tartási szolgáltatások nyújtása céljából, hanem a köteles részre jogosult igényének megghiúsítása érdekében kötötték. Erre utalhat a per adatok összevetését követően a felek között fennálló, törvényes tartási kötelezettséggel járó közeli hozzátartozói viszony, a szerződő felek jövedelmi, vagyoni viszonyai, a szerződés megkötésének előzményei, annak körülményei, a felek ezt követően tanúsított magatartása, ha mindebből okszerűen lehet következtetni a szerződés színlelt voltára. Ez azonban nem érinti az örökhagyó szerződéses szabadságát, de végintézkedési jogosultságát sem, életében az örökhagyó a vagyonával maga rendelkezik, azt szabadon átruházhatja, megterhelheti, és azt is szabadon határozza meg, hogy kivel és milyen tartalmú szerződést köt. Az öröklési szerződés következménye, hogy nem a törvényes örökös, hanem a szerződéses örökös örököl. Önmagában tehát az, hogy felperes az örökhagyó után nem örököl, még nem igazolja azt a felperesi állítást, hogy a szerződés pusztán a felperes törvényes örökrésztől való elzárását célozta.

Helyesen mutatott rá ezért az elsőfokú bíróság arra is, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperest terhelte annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy az 1998. október 7. napján megkötött öröklési szerződés valójában nem tartási jellegű szolgáltatások I. rendű alperes által történő nyújtására, hanem az

örökhagyó ingatlanvagyonának az I. rendű alpereshez történő ingyenes juttatására irányult. Nem vitás, hogy a szerződő felek között hozzátartozói viszony állt fenn, I. rendű alperes az örökhagyó unokája, az sem vitatott, hogy a felperes és az örökhagyó között a személyes kapcsolat megromlott, ez azonban önmagában öröklési szerződés színleltségét nem eredményezi, amennyiben a felek valós akarata visszterhes szerződés megkötésére irányult. Felperes ugyan hivatkozott arra, hogy az örökhagyó megfelelő mértékű nyugdíjjal rendelkezett, ezért az életjáradék összegére szüksége nem volt. Ezen nyugellátás konkrétösszegszerűségét azonban 6. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatában meghatározni nem tudta, így következtetést levonni az örökhagyó anyagi jövedelmi helyzetére nem lehetett. Azon felperesi előadást, miszerint az örökhagyó megtakarításokkal rendelkezett, az iratok úgyszintén nem támasztották alá. Felperes a hagyatéki eljárás során ugyan állította, hogy különböző pénzügyintézetek az örökhagyó pénzeszközeit kezelték, ezt azonban az eljáró közjegyző megkeresései nem erősítették meg. A **ügyszámú** hagyatékátadó végzés szerint a hagyatéki vagyon kizárólag az öröklési szerződéssel érintett ingatlanból és lakásban fellelt ingóleltár szerinti 200.600 forint értékű ingóságaiból állott. Azon vitatott felperesi előadást, miszerint a temetés költségeit II. rendű alperes fia az örökhagyó megtakarításaiból finanszírozta, felperes nem bizonyította, de nem támasztják alá azt a hagyatéki eljárás iratai sem, amely szerint hagyatéki teherként az örökhagyó eltemettetés költségeként I. rendű alperes neves szerződéses örökös által bejelentett 200.000 forint költség merült fel. Az ingatlan hasznosítását felperes pedig maga sem állította, a per során előadta, hogy az ingatlan hasznosításának jogosítványával az örökhagyó nem élt, így az örökhagyónak jövedelme ebből nem származott. Ezen perbeli adatok az örökhagyó valós anyagi érdekeltségének hiányát, ekként a szerződéses akarat színlelését nem igazolják. A perben tanúvallomást ifj. **B.A.** nem tett, emiatt nem bizonyított az sem, hogy az életjáradék összegét az örökhagyó visszajuttatta az I. rendű alperesnek, azt pedig felperes maga sem vitatta, hogy I. rendű alperes az életjáradék fizetési kötelezettségének eleget tett. A rendelkezésre álló bizonyítékok a szerződés színleltségét, ekként érvénytelenségét kétségmentesen nem támasztották alá, további bizonyítási indítványa felperesnek a tárgyalás berekesztését megelőzően 16. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint nem volt, így a kereset megalapozatlanságáról az elsőfokú bíróság helytállóan határozott.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság a perköltség viselését illetően is. A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pereszes felet kell kötelezni, ez alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83. §-ok eltérően rendelkeznek, vagy a törvény egyéb kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója. A Pp. 80. § (2) bekezdés szerint az a fél, aki egyes perbeli cselekményeket sikertelenül végez, vagy egyes perbeli cselekményekkel indokolatlanul késlekedik, avagy valamely határnapot, vagy határidőt mulaszt, vagy más módon feleslegesen költségeket okoz, az ebből származó költségeinek megtérítését pernyertessége esetén sem igényelheti, illetőleg az ellenfél ebből eredő költségeinek megtérítésére való tekintet nélkül kötelezhető.

A rendelkezésre álló iratokból az állapítható meg, hogy a 2011. szeptember 27. napjára kitűzött tárgyalásra a felperest az elsőfokú bíróság 6. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzésével személyes megjelenés kötelezettségével nem idézte. Ezen tárgyalást 9. sorszámú 2011. szeptember 22. napján kelt végzésével hivatalból elhalasztotta, új határnapot 2011. november 2. napja 9 órájára tűzte ki. A végzést felperesi jogi képviselő 2011. szeptember 27. napján vette át, a tárgyaláson nem jelent meg. Az elsőfokú bíróság a 9. sorszámú végzést a felperesnek, bejelentett lakcímeire is megküldte, meghatalmazottja, **F.K.** a végzést 2011. szeptember 29. napján vette át. Tekintettel arra, hogy a tárgyalás elhalasztását nem alperesi mulasztás okozta, másrészt felperes svédországi tartózkodási helyéről a bíróságot nem tájékoztatta, idézhető címeként **gy.-i W.**

utca 2. szám alatti ingatlant jelölte meg, ugyanakkor a 12. sorszámú jegyzőkönyvben akként nyilatkozott, hogy repülőjegyének költségét perben nem álló személy viselte, ezért igényelt utazási költség megtérítése iránti igénye is alaptalan.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta és a másodfokú perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Mivel felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, viselnie kell az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, továbbá a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés, továbbá (6) bekezdés alapján meghatározott I. és II. rendű alperesi ügyvédi munkadíjból álló perköltséget.

Budapest, 2015. január 6.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. . Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Utasi Ferencné írnok